

diti veselico v proslavo 100-letnice nepozabljivega nam Slomška. Na svidenje takrat!

Izpred Slovegradca. Namesto bralnega društva je preteklo nedeljo imelo kat. polit. društvo v Šmartnu pri Mostnari sijajno zborovanje. Pri velikanski udeležbi zavednih, težkih posestnikov in drugih razumnih mož iz celega okraja se je protestiralo proti krivičnemu rogoviljenju švabskih poslancev in županov v Gradcu zoper deželnega nadzornika za spodnještajarske šole; sklenilo se je, po kakem drž. poslancu poslati na Dunaj naučnemu ministru pismo, da zahtevamo za Sp. Štajar slovenskega nadzornika — G. Kač je v izvrstnem govoru razložil, kakšno moč bi imeli kmetje, ko bi se združili, in pojasnil, kako se zadruga ustanovi, in kaj nam bo koristila, če se modro in stanovitno vodi. Oglasilo se je koj 90 posestnikov za pristop; načelnik odbora je Franc Verdnik, po dom. Kralj, posestnik v Lepi vasi. Že dolgo poprej so se mestnim nemčurčkom hlačke tresle, ko so zvedeli, kaj se pripravlja. Kakor znoreli, so obljajali skoraj vsakega moža, ki je prišel v mesto po svojih opravkih. Sovražni nam trgovci, krčmarji in obrtniki v mestu imajo vsako leto okoli na tisoče goldinarjev prometa, in kdo jim te tisočake znosi, če ne slovenski kmetje. Bogatija se kopiči v rokah par sovražnikov, kmetski stan pa propada. Ni čuda, če se kmetje združujejo, da bi ta ogromni denar ostajal med Slovenci, da bi oni ostali gospodarji na svoji zemlji. Bog daj srečo! — Bralno društvo pa ima zborovanje v nedeljo 25. sušca po večernicah.

Izpred našega porotnega sodišča. V ponedeljek je stala pred mariborskimi porotniki Liza Žimic iz Roperc, obtožena, da je mater svojega moža pobila do smrti. 3. decembra dobili so 68letno Alojzijo Žimic, ki se je še le pred tednom dni preselila k svojemu sinu, ležečo v krvi. Umirajoča je pokazala na ženo svojega sina ter jo obdoličila z besedami: »Ti si me nabila po glavi.« Liza Žimic je dejala, da starka nori in da je padla po stopnicah. Pred porotniki je priznala Liza Žimic svoje dejanje ter je bila obsojena na dve leti težke ječe, poostrene z jednim postom. — V torek je bil pri porotnem sodišču obsojen k smrti na vešalah viničar Franc Luknja, p. dom. Koder, ker je dne 20. nov. l. l. umoril 56 let staro vdovo Marijo Gaberc z namenom, da bi jo oropal.

Iz Rajhenurga nam pišejo: Dne 21. svečana 1900 sta bila pri posestniku Fel. Voučku ukradena dva konja v vrednosti 260 K in posestniku Fr. Novaku na Blanci voz. Tatu Jos. Sternišo so že dobili in odpeljali v Celje, konj in voza pa ne, ker jih je že prodal.

Umrla je v Konjicah dne 14. marca gospa Marija Šepičeva roj. Janežič, soproga znanega prvaka konjskih Slovencev, Blagi in narodni ženi trajen spomin!

Nemški Celjani so tako dolgo hodili in prosili pri vladnih osebah, da se je zadruga z železnino »Mercur« izbrisala iz združnega vpisnika. Seveda vsled tega še trgovina ni uničena, kajti »Mercur« tudi drugače lahko prospeva, ne da bi morala biti zadruga.

Danes meni, jutri tebi. O resničnosti tega pregovora se je na prečuden način prepričal ključar Benesch v Celji. On je namreč lansko leto gledal v družbi drugih Nemcev pobijanje sip na dr. Sernečevi hiši. Pred nekaterimi dnevi pa je prišla njegova hiša po javni dražbi v posest g. dr. J. Serneca in nekdo je pobil sedaj še okna na Beneschevi lastni hiši.

Prekanjen tat. Pri mil. g. opatu celjskem bil je nekaj časa v službi kot strežaj neki Franc Aplenc iz Verač. Že dalj časa prodajal je isti na razne kraje vino iz opatove kleti, trdeč, da je to vino iz njegove gorce. Med tem časom pa se je g. opat prepričal, da je v kleti nekaj polovnjakov izpraznjenih in predno je bilo mogoče strežaja na odgovor poklicati, jo je isti nekam popihal.

Pred nekaj dnevi prignali pa so ga orožniki iz Ljubljane. Ko so ga tirali v ječo, se je jokal; le ne ve se, ali je obžaloval svojo hudobijo, ali pa se je hlinil nedolžnega.

V Celju se bo obhajal od 19—28 sušca sv. misijon. Vodili ga bodo preč. gg.: Macur, apostolski misijonar, Javšovec, superior v Mariboru in Kitak.

V Čadranu se bo v novi cerkvi od 17.—25. t. m. obhajala 9dnevica kot duhovne vaje v čast Kristusovemu trpljenju po domačih in sosednih duhovnikih. Ker je cerkev prostorna in krasna, se je nadjati veliko vernikov.

Političnim društvom. Ker se kmalu otvori štajarski deželni zbor, naj vsa polit. društva, ki so že sklenila resolucijo »Proč od Gradca«, dotične resolucije vpošljejo svojim deželnim poslancem, da jih v prihodnjem zasedanju predložijo dež. zboru.

Lep napredek. Ob Slomškovi stoletnici se je začel tudi tiho-mirni pa prijazni Spitalič pri Konjicah vzbujati. Letos je pristopilo k družbi sv. Mohorja okoli 40 udov več kakor jih je bilo minolo leto.

Iz šole. Stalnim učiteljem na Ponikvi ob južni železnici je imenovan ondotni začasni učitelj g. Franc Auernik.

Stavka stavcev v naši tiskarni se je v soboto končala. V ponedeljek so prišli vsi gg. stavci na delo.

Duhovniške spremembe. Č. g. Anton Novak, kapelan v Vojniku, je postal provizor v Špitaliču, č. g. Anton Kolarič, kapelan pri Sv. Juriju ob juž. žel. je prestavljen v Vojnik.

Iz drugih krajev.

Avstrijski državni zbor se pač lahko ponaša s svojim prvim predsednikom nemškim nacionalcem Prade-tom. V torek sta poslanca Daszynski in Wolf strastno in neotesano napadala nadvojvodo Friderika, a Prade je mirno poslušal te napade. Ministerski predsednik je moral poslati po slučajno odsotnega predsednika dr. Fuchsa, da je pokaral govornika. S Pradetom se bo avstrijska vlada, ki se je tako potegovala za njegovo izvolitev, doživela mnoga veselja.

Vojska v Južni Afriki. Kot najnovejša vest prihaja iz južno-afriškega bojišča, da je angleški general French dne 12. marca dospel v Bloemfontein, glavno mesto republike Oranje.

Društvene zadeve.

«Slovanska Čitalnica» v Mariboru priredi v soboto dne 24. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma prelepo igro »Cvrček«, slika iz kmetskega življenja v petih dejanjih. Začetek ob polu osmih zvečer, konec po deseti uri. Prijatelji slovenske Talije so povabljeni, da se mnogobrojno udeležé te predstave. Odbor.

Hranilnica in posojilnica v Jarenini ima v nedeljo dne 25. marca ob 4. uri popoldne v gostilni g. M. Cvilaka svoj letni občni zbor s sledečim vspeodom: 1. Potrjenje letnega računa. 2. Volitev 1 uda načelstva. 3. Prememba pravil. 4. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi ude Načelstvo.

Čitalnica v Brežicah priredi v soboto 17. t. m. ob 8 uri zvečer v Narodnem domu koncert, pri katerem svira novomeške godbe oddelek na lok. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Posojilno in hranilno društvo pri sv. Emi priredi občni zbor v prostorih Strašekovih 26. marca ob polu štirih popoldne.

Pevski in gledališki večer priredi središka šolska mladina v nedeljo, 18. sušca t. l. v šolskih prostorih v Središču. 1. Petje in deklamacije. 2. štirje letni časi v živih podobah. 3. Gledališka predstava: »Mladi Robinzoni«. Igra v 3 dejanjih. Začetek točno ob 6. uri. Vstopnina: sedež 80 vin. (40 kr.), stojišče 30 vin. (15 kr.) Ker se uporabi ves čisti dohodek za nakup nove šolske zastave, se tudi preplačila hvaležno sprejemajo.

Kmetijsko društvo pri Sv. Emi bode imelo svoj občni zbor dne 18. marca t. l. v gostilni pri gosp. Jerneju Strašek. Začetek zborovanja ob 3. uri popoldan.

Delavsko podporno društvo v Celju ima kot običajno na svoj društveni praznik sv. Jožefa ob 8 uri zjutraj v cerkvi sv. Duha v Celji slovesno sveta mašo. Mnogoštevilna udeležba se pričakuje.

Hranilno in posojilno društvo v Ptujju je imelo lansko leto 2,972.523-50 K denarnega prometa. Rezervni fond je znašal 200.000 K, vplačani deleži 100.000 K. Kakor se torej vidi, je posojilnica v Ptujju izvanredno varen zavod. Obrestna mera za hranilne vloge bo 4½%, za posojila 5%.

Južnoštajarsko hmelarsko društvo priredi svoje glavno zborovanje dne 18. t. m. v dvorani Hausenbichler-jeve gostilne v Zalci ob 3. uri popoldne s sledečim vspeodom: 1) poročilo o društvenem delovanju, 2) letni račun, 3) vpisovanje novih udov, 4) volitev društvenega vodstva, 5) nasveti.

Kat. polit. društvu v Celju so darovali: Slavna občina Celje 400 K, č. gosp. kapelan Melh. Zorko 20 K, č. gg. dr. Ivan Mlakar, kanonik in Fran Zdolšek, župnik po 10 K, sl. obč. Teharje, g. Jul. Žigan, trgovec, g. Mat. Morn, posestnik in Alojzija Stošicky po 5 K, č. g. J. Berglez, župnik, 4 K, Ana in Helena Lipovšek po 2 K, gospa Antonija Altziebler K 1-10, J. Pfeifer K 1.04 in Fr. Dolenc 1 K.

Slovensko politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru priredi dne 19. marca ob 3 uri v prostorih gosp. Vaupotiča v Ljutomeru svoje letno zborovanje. Vspeod: 1) dr. L. Gregorec, državni poslanec poroča o polit. položaju; 2) dr. Fr. Rosina dež. posl. o deželnem zboru in o občinskih zadevah; 3) Volitev, poročila in slučajnosti.

Slovenščina na mariborskih učiteljskih.

Interpelacija poslanca Žičkarja in tovarišev.

Za učiteljsko osebje na Spodnjem Štajarju skrbita c. kr. učiteljske in zasebno, s pravico javnosti opremljeno žensko učiteljske čestitih šolskih sester v Mariboru. Ker je učni jezik na obeh zavodih nemški, moralo bi se s pripravniki, ki se hočejo usposobiti za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, pri zrelostnem izpitu postopati po določilih § 64. »organizacijskega statuta za možka in ženska učiteljske v Avstriji«, ki predpisuje:

»Pripravniki, ki že imajo zrelostno spričevalo, a hočejo imeti zrelostno spričevalo še tudi za drug učni jezik, morajo se dati skušati pred komisijo, ki je sestavljena za zrelostni izpit v istem jeziku.

Pri tej skušnji mora pripravnik pokazati pred komisijo, v pismenem in ustnem izpitu, da je popolnoma zmožen drugega učnega jezika. To se mora tudi zahtevati, ako si hoče pripravnik samo z eno skušnjo pridobiti zrelostno spričevalo za dva ali več učnih jezikov.«

Čeprav se sicer jako strogo zahteva, da se izpolnjujejo vse določbe organizacijskega statuta, se ravno te velevažne določbe na nobenem omenjenih učiteljskih v Mariboru ne izpolnjujejo. Samo v veronauku se je delala doslej izjema. Še več! Izpolnitvev teh zahtev se je docela onemogočila s tem, da so se navstavele učne moči, ki so slovenščine popolnoma nevede. Deželni šolski nadzorniki so sicer dosihdob zahtevali, da so profesorji podavali v letnikih slovenskim kandidatom tudi slovensko terminologijo, toda nadzorovali tega pouka niso, še manj so se prepričali o uspehih tega pouka pri zrelostnih izpiti. Ker se še zmiraj odlaga z ustanovitvijo slovenskega učiteljskega, na katerem bi se naj naj izobraževale učiteljske moči za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom na Spod. Štajarju, zato je tem bolj upravičena zahteva spodnještajarskega slovenskega prebivalstva, da se natanko izpolnjujejo določbe

§ 64 organizacijskega statuta za avstrijska učiteljska. Vsled tega si dovoljujejo podpisani poslanci vprašati njega preuzvišenost naučnega ministra:

1. Ali je njegovi preuzvišenosti znano, da se na moškem in ženskem učiteljskem v Mariboru ne izpolnjujejo določbe § 64. organizacijskega statuta za avstrijska učiteljska — in

2) ali je voljan zahtevati, da se ti nedostaki na omenjenih zavodih bržkobrž odpravijo?

Dunaj, 13. marca 1900.

Zičkar, Robič, Dr. Gregorec in drugi.

Državni zbor.

Na Dunaju, dne 9. marca.

Drugi podpredsednik.

Da je hud nemški narodnjak Prade izvoljen za prvega podpredsednika, je »Slov. Gosp.« naznanil že zadnjič med novicami. V petek 9. marca se je vršila volitev drugega podpredsednika. Dozdajšnji drugi podpredsednik Rumun Lupul je sprevidel, da ne gre, ko bi on še dalje vstrajal na tem mestu, katero pripada Slovanom; sicer bi bila večina avstrijskega prebivalstva brez zastopnika v predsedništvu zbornice. Lupul se je toraj prostovoljno odpovedal svoji službi. Pri današnji volitvi drugega podpredsednika se je zbrala zopet prejšnja desnica. Čeh dr. Žaček je dobil 168 glasov; praznih listekov se je oddalo 52 — 4 glasovi so se razcepili. Prazne

glasovnice so oddali nemški levičarji, kolikor se jih je vdeležilo volitve. Poljaki in katoliška stranka so glasovali za Čeha. Ko se je Žaček zahvalil za častno službo, so zbežali iz zbornice levičarji; kar je posebno osupnilo, tudi Prade ni hotel poslušati zahvalnice Žačekove. Nekateri prerokujejo, da se vtegne zdaj vendar kaj napraviti v zbornici, vsaj premirje, če ne mir, ko sta v predsedništvu zastopana tista naroda, radi katerih je državni zbor nedelaven že 3 leta.

Brambovska postava.

Vlada ne bi smela poklicati pod orožje novincev vojakov, če temu ne privoli drž. zbornica. Letos je vlada sklenila na vsak način doseči od ljudskih zbornikov dovoljenje, da sme začeti novačenje. Zadnji dve leti si je vlada pomagala z § 14. A Čehi, ki ne morejo pozabiti krivice, ki se jim je zgodila 17. oktobra 1899, so dolgo časa ugovarjali vladini zahtevi po vojaki. Brambovski odsek ni mogel rešiti svoje naloge, ker so Čehi razpravo zavlekli z dolgimi govori. Zdaj so se pa Čehi udali in dovolili, da pride ta stvar na dnevni red seje dne 12. marca. Polagoma vtegne vendar potihni hud vihar, ki je zadrževal vsako obravnavo v drž. zbornici.

Premogarska stavka.

Pododsek socijalno političnega odbora je poklical na Dunaj razne lastnike, pa tudi delavce raznih premogokopov. Te dni so bili zaslišani eni in drugi. Na podlagi teh izpovedb bo predlagal socij. polit. odbor zbornici 12. t. kaj se naj vkrene v zadevi premogarske stavke na Češkem in Moravskem. Delavci so bili vprašani: Koliko ur morajo delati,

koliko zaslužijo; v kakšnih razmerah sicer živijo; koliko se jim odtegne od zaslužka za svečavo, zavarovalnino itd.

Brambovski zakon

je sklenjen; vladi je zbornica v seji 13. marca dovolila, novince poklicati pod orožje. Za ta predlog so glasovali: kršč. slovanska narodna stranka, Poljaki itd. Nasprotovali pa so Čehi, nemški narodnjaki in socijalni demokratje. Za predlog sta govorila Slovenca Berks in Pogačnik. Prvi je častital Čehom, da so ustavili obstrukcijo, da se more razpravljati in sklepati o tej vojaški zadevi. Slednji je predlagal mnogo pritožb in želj radi vojaštva.

O premogarski stavki

se je razpravljalo v seji dne 13. marca. Med socijalnimi demokrati in kršč. socijalci je nastal zopet strašen razpor. Sprejel se je predlog, naj vlada skuša napraviti mir med delavci in delodajalci. Socijalno potičnemu odseku se je izročil predlog, da se ima vladi naročiti, naj zabrani, da bi se možki pred dopolnjenim 19. letom podajali v rudokope; ženskam se naj pa to sploh zabrani. Obadva predloga sta se sprejela soglasno. Omeniti je treba, da vsled tega, ker je večina premogarjev ustavila delo, prebivalstvo, ki potrebuje premoga, trpi silno škodo.

C. kr. učiteljske v Mariboru.

V seji 13. marca so stavili v državnem zboru poslanci Zičkar in tovariši vprašanje na naučnega ministra, zakaj ne skrbi, da bi se učiteljski pripravniki na mariborskem učiteljskem izpraševali iz vseh predmetov v slovenskem jeziku.

Bilanca

Posojilnice v SLOVENSKI BISTRICI, registrovane zadruga z neomejeno zavezo za VI. upravno leto 1899.

Aktiva:			K	h	Pasiva:			K	h
1	Posojila		267146	06	1	Deleži glavni à po K 100	K 2200 —		
2	Zaostale obresti od posojil		3044	42		Deleži upravni	> 4414 —	6614	—
3	Naloženi denar		14300	—	2	Obresti:			
4	Nevzdignene obresti istega		809	46		Od prejšnjih let	K 477·08		
5	Inventar po 10% odbitka		930	78		Za leto 1899	> 170·60	647	68
6	Tiskovine		93	52	3	Hranilne vloge		274576	90
7	Hiša:				4	Kapitalizovane obresti		10766	08
	Plačana kupnina	K 13316·50			5	Predplačane obresti posojil		2290	58
	Vknjižena bremena	> 12702·20	26018	70	6	Vknjižena bremena na hiši		12702	20
8	Gotovina dne 31. decembra 1899		7865	61	7	Splošna rezerva:			
						Do konca leta 1898	K 1593·26		
						Vstopnine l. 1899	> 180 —		
						Obresti za l. 1899	> 71·62	1844	88
					8	Posebna rezerva:			
						Do konca leta 1898	K 7401·62		
						Doneski leta 1899	> 496·58		
						Obresti za leto 1899	> 333 —	8231	20
					9	Čisti dobiček		2535	03
								320208	55
								320208	55

Hranilne vloge obrestujejo se po 5%, ter se obresti koncem upravnega leta kapitalizujejo. Posojila dajejo se na osebni kredit na 6%, na hipotekarni kredit (proti vknjižbi) na 5½% in, če je dana pupilarna varnost na 5% ½ obresti. Rentnino plačuje posojilnica sama.

V Slovenski Bistrici, dne 31. decembra 1899.

Ravnateljstvo.

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka, v Fritsch-evi vili **Badgasse št. 11.**

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.

• Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.